

Вие и вашата анестезия

Тази брошура съдържа информация за това какво да очаквате при операция с анестезия. Тя е изготвена от анестезиолози, съвместно с пациенти и техни представители. Тя ще ви покаже също така къде да намерите допълнителна информация, която може да ви е полезна.

Съдържание

Тази брошура обяснява:

- различните видове анестетици
- какво се случва преди операцията
- как да обсъдите рисковете и възможностите с вашия анестезиолог
- как да се подготвите за операция
- какво се случва в деня на операцията
- какво се случва след операцията
- къде да намерите повече информация.

Какво представлява анестезията?

Анестезията (или упойката) спира усещането за болка и неприятни усещания. Може да се дава по различни начини и не винаги означава, че сте заспали.

Има различни видове анестезия в зависимост от начина на прилагане:

Местната анестезия включва инжекции, с които малка част от тялото ви изтръпва и обикновено се използват за сравнително леки процедури. Вие сте в съзнание, но не усещате болка. Обикновено тя се прилага от хирурга, който извършва операцията.

Регионалната анестезия (например спинална, епидурална или нервни блокади) включва инжекции, които предизвикват изтръпване на по-голяма или по-дълбока част от тялото. Вие сте в съзнание или получавате седация, но не усещате болка. При някои хирургични процедури може да усетите натиск.

Общата анестезия е медикамент, който предизвиква състояние, подобно на дълбок сън. Тя е необходима за някои операции и процедури. Вие сте в безсъзнание и не чувствате нищо. Лекарствата за обща анестезия обикновено се въвеждат във вена или се вдишват под формата на газ, или се комбинират и двете.

Седацията е медикамент, който ви кара да се чувствате сънливи и отпуснати. Няма да сте напълно заспали и може да сте наясно със заобикалящата ви среда.

Седацията често се използва с местна или регионална анестезия. В зависимост от процедурата, седацията може да бъде лека или дълбока и след нея може да помните или всичко, или само някои неща или абсолютно нищо.

За повече информация относно седацията, моля, вижте нашата **брошура „Обяснения относно седацията“**, която е достъпна на нашия уебсайт www.rcoa.ac.uk/patient-information/translations/bulgarian

Повече информация за различните видове анестетици можете да намерите на www.rcoa.ac.uk/patient-information/translations/bulgarian

За анестезиолозите

Анестезиолозите са лекари със специално обучение, които:

- ще обсъдят с вас видовете анестезия, които са подходящи за вашата операция
- ако има възможност за избор, ще ви помогнат да изберете и ще обсъдят с вас рисковете, ползите и алтернативите
- ще съгласуват с вас план на действие за вашата анестезия и обезболяването след това
- ще приложат анестезия и ще са отговорни за вашата безопасност по време на операцията и в реанимацията.

Може да се срещнете и с други висококвалифицирани медицински специалисти. Можете да прочетете повече за ролята им и за анестезиологичния екип на уебсайта ни: www.rcoa.ac.uk/patientinfo/anaesthesia-team

Клиника за предоперативна оценка (клиника за предварителна оценка)

Ако ви предстои планирана операция, може да бъдете поканени в клиника за предоперативни изследвания няколко седмици или дни преди вашата операция. Понякога, за по-малки операции, медицинска сестра ще ви се обади по телефона или ще бъдете помолени да попълните въпросник.

Моля, носете със себе си:

- списък на лекарствата, които приемате, или донесете лекарствата си в пълната им опаковка (можете да получите копие от този списък от вашия фармацевт или личен лекар)
- всякаква информация, която имате относно изследвания и лечения в други болници
- информация относно всякакви проблеми, които вие или вашето семейство сте имали с анестетици
- всякакви скорошни измервания на кръвното налягане.

Важно е да проверите кръвното си налягане при личния си лекар веднага щом разберете, че ви предстои операция. Ако кръвното ви налягане е високо, лечението може да започне много преди операцията, за да се избегне забавянето ѝ.

Медицинските сестри в клиниката ще:

- ви разпитат с подробности за вашето ниво на активност и всякакви проблеми, свързани с физическото и психическото ви здраве
- ви попитат за алергии или подобни реакции (моля разкажете подробно)
- изготвят точен списък с всички лекарства, които приемате, включително и дългосрочно приемани обезболяващи
- ви попитат дали пушите, пиете или взимате наркотици
- ви претеглят и измерят височината ви
- премерят кръвното ви налягане, пулса и нивата ви на кислород
- прослушат сърцето и гърдите ви, ако това се наложи
- планират нужните кръвни изследвания
- направят електрокардиограма (ЕКГ), за да проверят сърцето ви, ако е необходимо.
- вземат натривка от кожата и/или носа ви, за да проверят за инфекции
- ви посъветват какви медикаменти трябва да приемете в деня на вашата операция и какви обезболяващи трябва да си набавите вкъщи за вашето възстановяване
- ви дадат информация за процедурата и евентуалните рискове
- ви дадат информация кога да спрете да ядете и пиете.

Те могат също така да ви дадат информация за кръвопреливане, ако смятат, че може да се нуждаете от такова.

Преливането на кръв винаги се избягва, освен ако е наложително. Информация за него можете да намерите и на уебсайта на NHS:

www.nhs.uk/what-we-do/blood-services/blood-transfusion

Срещна с вашия анестезиолог

Може да се срещнете с анестезиолог в клиниката за предварителна оценка. Иначе ще се запознаете с анестезиолога си в болницата в деня на операцията. Той ще обсъди вида на анестезията, която може да ви бъде приложена, включително ползите, рисковете и вашите предпочитания, и заедно ще решите коя анестезия е най-подходяща за вас.

Не всички видове анестезия обаче са подходящи за всеки вид операция.

Ако има възможност за избор на упойка, решението кой вид да се използва ще зависи от:

- операцията, която ви предстои
- всякакви медицински проблеми и специфични рискове
- вашите предпочитания и причините за тях
- препоръката и специфичните умения на анестезиолога
- оборудването, персонала и ресурсите в болницата.

Риск и съвместно вземане на решения

Съвременните анестетици са много безопасни. Има някои често срещани странични ефекти от упойващите вещества или използваното оборудване, които обикновено не са тежки или дълготрайни. Рисковете ще са различни и индивидуални и ще зависят от процедурата и използвания метод на поставяне на упойката.

Вашият анестезиолог ще обсъди с вас рисковете, които смята за по-значими относно вашия конкретен случай. Те ще обсъдят по-рядко срещаните рискове само ако те са от значение за вас.

Ако искате да прочетете повече подробности за рисковете, свързани с анестезията, моля посетете:

www.rcoa.ac.uk/patient-information/translations/bulgarian

Съвместно вземане на решения

Съвместното вземане на решения гарантира, че хората са подкрепени да вземат правилните за тях решения. Това е процес на сътрудничество, при който лекарят подпомага пациента да вземе решение за своето лечение.

Разговорът обединява:

- експертните познания на лекаря, като възможности за лечение, доказателства, рискове и ползи
- това, което пациентът знае най-добре: неговите предпочитания, лични обстоятелства, цели, ценности и убеждения.

Научете повече на: www.england.nhs.uk/personalisedcare/shared-decision-making

Ето някои инструменти, които можете да използвате, за да извлечете максимална полза от разговорите с анестезиолога или персонала за предоперативна оценка:

Програмата BRAN към Choosing Wisely UK

Използвайте това като напомняне да задавате въпроси относно лечението.

https://bit.ly/CWUK_leaflet

NHS задава три въпроса

Възможно е да имате избор относно вашето здравеопазване.

https://bit.ly/NHS_A3Qs

Центърът за периперативни грижи (CPOC)

CPOC изготви анимация, за да обясни съвместното вземане на решения.

www.cpo.org.uk/shared-decision-making

Въпроси, които бихте искали да зададете

Ако имате въпроси относно вашата анестезия, запишете ги (можете да използвате примерите по-долу и да добавите свои в полето по-долу). Ако желаете да разговаряте с анестезиолог преди деня на операцията, свържете се с екипа за предоперативна оценка, който може да ви уреди разговор с анестезиолог по телефона или среща с него в клиниката.

1. **Има ли някакви специални рискове, свързани с анестезията?**
2. **Ще повлияе ли анестезията на възстановяването ми след операцията?**

Подготовка за операцията

По-добре подготвените пациенти, които могат да подобрят здравето и начина си на живот, се възстановяват след операция по-бързо и с по-малко усложнения.

Има много неща, които можете да направите, за да се подготвите за операция. Дори малките промени могат да имат голямо значение. Може би ще искате да увеличите физическата си активност и да подобрите храненето си. Ако пиете или пушите, трябва да се замислите дали да не намалите или дори да спрете.

Ако имате дългогодишен медицински проблем, консултирайте се с вашия личен лекар дали има нещо, което можете да направите, за да го подобрите доста преди операцията.

Нашите материали на тема „**По-здрави, по-добре, по-скоро**“ (**Fitter Better Sooner**) ще ви предоставят нужната информация, за да бъдете по-здрави и по-добре подготвени за операцията си. Моля, вижте нашия уебсайт за повече информация: www.rcoa.ac.uk/patient-information/translations/bulgarian

В деня на вашата операция

От болницата трябва да ви дадат ясни инструкции кога да спрете да ядете и пиете. Тези инструкции са важни. Ако има храна или течност в стомаха ви по време на анестезия, тя може да се върне в гърлото и дробовете ви и да застраши живота ви.

Ако имате диабет, консултирайте се с болницата за това кога да спрете да ядете и пиете и как трябва да приемате лекарствата си в деня на операцията.

Ако сте пушач, не трябва да пушите в деня на операцията, тъй като това намалява количеството кислород в кръвта ви. Не трябва да пушите и електронна цигара.

Ако приемате лекарства, трябва да спазвате конкретните указания на екипа за предоперативна оценка за това как да ги приемате в деня на операцията. Ще ви бъде позволена глътка вода, за да приемете необходимите таблетки.

Ако приемате лекарства за разреждане на кръвта, като Варфарин, Клопидогрел или Ривароксабан, ще трябва да обсъдите с вашия консултант или с екипа за предоперативна оценка дали и кога трябва да спрете приема им. Те ще преценят рисковете от кървене и рисковете от спиране на лечението и ще съгласуват с вас план за действие. Вашата медицинска сестра ще ви даде ясни инструкции преди операцията.

Ако се чувствате зле, когато трябва да дойдете в болницата, моля, обадете се в отделението за съвет.

Премахнете лака за нокти, изкуствените нокти или гел лака, преди да постъпите в болницата. Това ще гарантира, че поставеният уред на пръста за измерване на количеството кислород в кръвта ще работи нормално по време на анестезията.

Подготовка за операцията

Медицинската сестра ще ви даде да облечете болнична нощница и ще обсъди с вас какво бельо може да носите.

Може да ви помолят да носите еластични чорапи, за да се намали рискът от образуване на тромби в краката ви.

Медицинската сестра ще ви сложи лента за идентификация на китката или глезена, а в някои болници и допълнителна лента, ако имате някакви алергии.

Премедикация (предварително лекарствено лечение) понякога се прилага преди някои анестетици. Предварително лекарственото лечение подготвя тялото ви за операцията - започва да облекчава болката, намалява киселините в стомаха или ви помага да се отпуснете.

Медицинска сестра ще ви направи тест за бременност чрез проба на урина, ако сте жена в детеродна възраст. Това е стандартна практика.

Трябва да свалите всички бижута и/или декоративни пиърсинги. Ако не можете да ги свалите, медицинската сестра ще ги покрие с лепенка, за да предотврати повреждането им или нараняването на вашата кожа. Обикновено можете да останете със сватбената си халка.

Може да ви предложат да пиете малко вода.

Когато ви повикат за операцията

- Член на екипа ще ви придружи до операционната зала.
- Обикновено можете да носите очила, слухови апарати и зъбни протези, докато влезете в стаята за анестезия. Може и да не се налага да ги сваляте, ако няма да ви бъде прилагана обща анестезия.
- Ако ви прилагат локална или регионална анестезия, може да ви бъде позволено да си вземете електронно устройство със слушалки, за да слушате музика (попитайте предварително вашата медицинската сестра).
- Възможно е да отидете до операционната зала вървейки, придружени от член на екипа, а също така и да ви заведат с количка, легло или носилка. Ако вървите до залата, можете да сте облечени с ваш собствен халат и да сте обути с ваши чехли.

Рутинни прегледи ще ви бъдат направени, когато пристигнете в хирургическото отделение, преди да ви приложат анестезия. Ще ви попитат за името ви, датата ви на раждане, операцията, която ви предстои, къде по тялото ви ще бъде извършена операцията, кога сте яли или пили за последен път и дали имате някакви алергии. Тези прегледи са рутинни във всички болници.

Прилагане на анестезия

Анестетикът може да ви бъде приложен в стаята за анестезия или в операционната. Вашият анестезиолог ще работи с обучен асистент. Анестезиологът или асистентът ще свържат мониторите за измерване на пулса, кръвното налягане и нивата на кислород, както и всяко друго оборудване, ако е необходимо.

Канюла, тънка пластмасова тръба, ще бъде вкарана в кръвоносен съд на ръката ви. Това ще се използва за даване на анестезия и други лекарства, необходими по време на и след операцията. Ако се притеснявате от поставянето на канюла, може да ви бъде поставен местен анестетичен крем за обезболяване на мястото.

Общи анестетици

- Анестетичните лекарства се инжектират във вената през канюлата. Този метод обикновено се използва за започване на анестезията, както и за даване на други лекарства по време на операцията. Може също така да ви бъде подаден кислород през маска.
- След като заспите, ще ви бъде поставена дихателна тръба за подаване на кислород и анестетични газове, ако е необходимо. Дихателната тръба ще бъде отстранена, преди да се събудите.

Повече информация можете да намерите в брошурата **„Вашите дихателни пътища и дишане по време на анестезия“**

www.rcoa.ac.uk/patient-information/translations/bulgarian

Регионални анестетици

Ако ви се прилага регионална анестезия, ще се случи следното:

- вашият анестезиолог ще ви помоли да не мърдате, докато ви поставят инжекциите. Те могат да използват специален ултразвуков апарат, за да поставят местната упойка. Може да почувствате топло изтръпване, когато анестетикът започне да действа
- операцията ви ще започне само когато вие и вашият анестезиолог се уверите, че мястото е безчувствено. Те ще направят няколко теста, за да се уверят, че упойката действа
- вие ще останете буден и в съзнание, освен ако не сте подложени на седация. Екран ще ви попречи да наблюдавате операцията, освен ако не желаете и екипът на операционната зала не се съгласи, че можете да гледате
- член на анестезиологичния екип е винаги близо до вас и можете да говорите с него, когато пожелаете
- може също така да можете да слушате музика със слушалки по време на процедурата.

Стая за реанимация

След операцията обикновено ще бъдете отведени в стаята за реанимация - специално отделение в близост до операционната зала, където ще бъдете внимателно наблюдавани, докато се възстановите от упойката. Членовете на реанимационният екип ще се уверят, че ви е достатъчно удобно и ще ви дадат всички допълнителни лекарства, от които може да се нуждаете. След като са се убедили, че сте се възстановили успешно от анестетика и че има свободно легло, те ще ви върнат в отделението.

Обезболяване след операция

Видът и количеството на обезболяващото, което ще ви бъде предложено, зависят от операцията, която ви правят, и силата на болката ви след операцията. Някои хора се нуждаят от повече обезболяващи, отколкото други.

Обикновено по време на възстановяването могат да се очакват известна степен на болка или дискомфорт. По-силните обезболяващи могат да облекчат болката много успешно, но те могат да имат и странични ефекти като гадене, запек или пристрастяване в дългосрочен план.

Могат да ви бъдат предложени следните видове обезболяващи средства:

- **хапчета, таблетки или течности за поглъщане** – те се използват за всички видове болка. Обикновено им отнема поне половин час за работа. За да действат тези лекарства, трябва да можете да ядете, да пиете и да не се чувствате зле.
- **инжекции** - те могат да бъдат интравенозни (чрез канюла във вена за по-бърз ефект) или интрамускулни (в мускула на крака или седалището с помощта на игла, като действието отнема около 20 минути).
- **аналгезия, контролирана от пациента (РСА)** - включва апарат с бутон, който при натискане от ваша страна подава малка доза силно обезболяващо директно в канюлата или капкова система. То е програмирано така, че да не можете да се предозирате. РСА ви позволява сами да контролирате облекчаването на болката.
- **локални анестетици и регионални блокади, включително спинални и епидурални** - тези видове анестезия могат да бъдат много полезни за облекчаване на болката след операция. Повече информация можете да намерите в нашите брошури **„Епидурално обезболяване след операция”, „Гръбначна анестезия” и “Нервни блокади при операция на рамото, ръката или дланта”**:
[[link to be added by RCoA]

Облекчаване на болката след напускане на болницата

Въпреки че може да ви дадат известно количество обезболяващи, когато излезете от болницата, добре е да си купите някои обезболяващи без рецепта, за да имате на разположение вкъщи. Ако все още се нуждаете от тях две седмици след изписването ви от болницата, препоръчително е да се свържете с личния си лекар, за да обсъдите въпроса допълнително.

След операцията може да ви бъдат предписани болкоуспокояващи, съдържащи опиоиди. Важно е да намалите и след това да спрете тези лекарства възможно

най-скоро, тъй като продължителната им употреба може да ви навреди значително.

Можете да намерите повече информация за опиоидите на уебсайта на Факултета по медицина на болката (Faculty of Pain Medicine):

www.fpm.ac.uk/opioids-aware/information-patients

Връщане у дома и кога да потърсите помощ

След операцията няма да можете да шофирате, така че трябва да си осигурите такси или някой, който да ви вземе.

Преди изписването ще получите информация за упражненията, които трябва да правите, за да се възстановите, както и информация как да се грижите за раната си.

Трябва да се свържете с личния си лекар или с болницата, в която сте били оперирани, ако:

- имате силна болка или болката ви се усилва
- имате болка и подуване на мястото на операцията
- изпитвате болка в гърдите или затруднено дишане
- имате някакви притеснения, които не са включени в информацията за изписване, която ви е предоставена от болницата.

Ако се почувствате много зле, трябва да отидете в най-близкото спешно отделение възможно най-скоро.

Отказ от отговорност

Полагаме усилия, за да сме сигурни, че информацията в тази брошура е точна и актуална, но не можем да дадем такава гаранция. Не очакваме, че тази обща информация ще отговори на всички въпроси, които имате, или че ще обхване всичко, което е важно за Вас. Моля, обсъдете алтернативите си и всички притеснения, които имате, с медицинския си екип, като се ръководите от тази брошура. Тази брошура сама по себе си не трябва да се приема като съвет. Тя не може да се използва за търговски или професионални цели. За пълния текст по ограничаване на отговорността, моля натиснете тук

(www.rcoa.ac.uk/patient-information/translations/bulgarian).

Всички преводи са предоставени от колектива на Translators Without Borders (Преводачи без граници). Качеството на тези преводи се проверява, за да може преводите да бъдат възможно най-точни, но съществува риск от неточности и неправилно тълкуване на информация.

Споделете мнението си с нас

Ако желаете да споделите общи коментари, изпратете ги по електронна поща до:
patientinformation@rcoa.ac.uk

Royal College of Anaesthetists

Churchill House, 35 Red Lion Square, London WC1R 4SG
020 7092 1500

rcoa.ac.uk

Шесто издание, април 2023 г.

Тази брошура ще бъде преразгледана в рамките на три години от датата на публикуване.

© 2023 Royal College of Anaesthetists

Настоящата брошура може да бъде копирана с цел изготвянето на информационни материали за пациентите. Моля, цитирайте настоящото като оригинален източник. Ако желаете да използвате част от тази брошура в друга публикация, трябва да бъде отдадено дължимото признание и да бъдат премахнати емблемите, търговските марки, изображенията и иконите. За повече информация, моля, свържете се с нас.